

SARS e be e swere dikopano tša tšwetšopele tša selete tša World Customs Organization East and Southern Africa go tloga ka la 12–16 Mei 2025

Tshwane, 16 Mei 2025 — Ditirelo tša Motšhelo tša Afrika Borwa (SARS) di be di swere kopano ya bo 41 ya Sehlopha sa Ketapele ya Selete ya Mokgatlo wa Khasetomo wa Lefase (WCO) wa selete sa Bohlabela le Borwa bja Afrika (ESA) go tloga ka la 12–14 Mei, le Lekgotlala Pušo la bo 31 go tloga ka la 15–16 Mei 2025. Dikopano di rulagantše ditšwetšopele tša pele tša sebaka sa pego ya 2024–2025 gape go phethagaditšwe Leano le le Mpsa la Selete sa ESA (2025–2028). Kopano e be e tsenetswe ke maloko a bolaodi bja khasetomo, ditheo tša selete le badirišani ba bangwe. E gateletše boikgafo bjo bogolo bja bakgathatema go phetogo ya leano, kago ya bokgon, le tswalano ya selete.

Kopano e file šedi ya karolo ya gare yeo e bapetšwego ke baoladi bja khasetomo bja go nolofatša kgwebišano, go sepetša ditlabelo, le go šireletša setšhaba. Hlogotaba yeo e bego e filwe sebaka sa pele e be e le ya Tumelelano ya Nolofatšo ya Kgwebišano, yeo e tlo thušago go fokotša maphekgo a kgwebišano le go fokotša go se phethagale, bjalo ka maphekgo a go se be le ditharifi ao a oketšago ditheko le go thibela tswalano ya ekonomi.

Bjale ka senotlolo sa go bulela kgwebo, WCO ke lentšu la bohlokwa la go thekga go kgathatema ga Afrika go kgwebišano ya lefase le ditumelelano tša ditšhabatšhaba. Kgolofatšo ya Lefelo la Kgwebišano ya go Lokologa ya Kontinente ya Afrika ke phihlelelo e kgolo ya kgwebišano ya tsenelano ya Afrika. Le ge go le bjalo, katlego ya yona etla ya le bokgoni bja bolaodi bja khasetomo bja go fediša maphekgo a go hloka ditharifi le go nolofatša mosepelo wa putlaganyo ya melwane ntle le tšhitišo. Go fihlelela tebo ye, Ashor Sarupen, Motlatša Tona ya Ditšhelete ka Afrika Borwa, o laediše go didirišwa tše bjalo ka kaonafatšo ya kgokaganyo, tshepetšo ya pele ga ge go gorogwa, le mananeo a Tirišo ya Ekonomi e Dumeletšwego bjale ka se bohlokwa go lenaneoothero. O boletše gore se nyaka dipeeletšo tša thekgo ya go ya go ile tša mekgwatšhomo ya ditšithale le kago ya sebjalebja go dula ka phethagalo. Ka ditlhohlo tša go swana, go ka šongwana le kgolo ya lebelo ya kgwebo ya elektronike ka inthanete (e-commerce), yeo e gogišago mekgwatšhomo yeo e lego gona ya khasetomo ka kgara.

Ian Saunders, Mongwaledi-Kakaretšo wa WCO, o boletše ka kabelo ya WCO go phetolelo ya tšwetšopele, dipholisi tša go akaretša tšeo di laetšago hlokego ya dilete tša go fapana. Ngwaga wo o laetša sebaka sa phetogo ya ka fao WCO e amanagole maloko a yona. Bogolo bja phetogo ye ke tšwetšopele ya Leano la WCO, leo le tlo phethagatšwago ka 2025. Lešupotshwao la leano le le sepelelana le morero wa ngwaga wo wa boitlemo bjo bogolo, bja phetogo ya boleloko bja go ithekga ka sebjalebja le tirišanommogo. Maitekelo kamoka a go maatlafatša ditshepetšo tša WCO, ka thekgo ya ditšhišinyo tšeo di dumeletšwego le dikabelo tša ditekanyetšo tša ditšhelete, di tšwelapele ka tirišano le leano la yona. Ge a fetša, Mongwaledi-Kakaretšo o boletše

gore “WCO e dula e ikgafetše go šoma pepeneneng, ka tebo, le ka maikarabelo ao a tšewago ke khasetomo a go direla go ya ka boitlamo bja yona bja phethagalo, tšhireletšo le katlego”.

Khomišinare wa SARS Mra. Edward Kieswetter o gateletše bohlokwa bja selete sa WCO ESA, kgokagano ya dinaga tše 24 tšeo di lebanego le ditlhohlo le matsha a go swana. Selete se dula se šoma gabotse, se humile ka ditlabele tša tlhago, gape le bokgoni bja amogela dikarolwa tša dipalopalo tša batho. Katlego e tlo hloka leano la go šetšwa, dikgopolo tše botse, le boitlamo bja seboka sa kgolo mmogo ya tumelelano. Bolaodi bja khasetomo bo swanetše go dirišana, go diriša dat, go notlolla bokgoni bja kgwebo ya elektronike ya inthanete (e-commerce), le go maatlafatša dikgwebokgwerano le disektrara tša mmušo le tša praebeite. Ka tirišanommogo le boitshepo, selete sa ESA se ka thopa tšwelelo ya kgokagano e kgolo le bokamoso bja katlego.

Ge a tšwelapele Khomišinare o lemogile gore Lefelo la Kgwebišano ka go Lokologa la Khontinente ya Afrika le swanetše go lebelela gape ditlwaetšo tša khasetomo tša setšo le go amogela diphetogo tše dimpsha. Se bohlokwa, WCO e be e bileditšwe go diriša bokgoni bja go otlela tsepanyo e kgolo le ditlwaedi tšeo di tšwelelago lefaseng le maatlafatšo ya tirišanommogo magareng ga disektara tša mmušo le tša praebeite. Bolaodi bja khasetomo bo swanetše go lebelela kgwebišano, yeo e sego fela ka phethagalo, eupša ka paale, ka kabelo ya di ekonomo tša kgatelopele le akaretšo. Kopano e phethagaditšwe ka gore ditshepetšo tša khasetomo ya sebjalebja di swanetše go fokotša diphulego tša motšhelo, ditefišo tša fase tša kgwebišano le katološo ya motheo wa motšhelo wa koporeite. Mekgwatšhomo ya ditšithale e sepetša kgwebišano ka lebelo, mola tirišanommogo ya selete e tswalanya mebaraka gape e maatlafatša phadišano. Ka go maatlafatša khasetomo, kopano e lemogile, gore dinaga di ka notlolla dikholego ka botlalo tša kgwebišano ka fase ga Lefelo la Kgwebišano ka go Lokologa ya Khontinente ya Afrika.

Ge a phetha, Khomišinare o boletše gore “ka go se ngangiše, bolaodi bja khasetomo lefaseng ka bophara bo ka fase ga sebaka sa diphetogo tšeo di sa tsebjego, tša go bopša ka ditsenelo tša theknolotši, dikotsi tše di tšwelelago, le go se dudišege ga dipolotiki tša tikologo. Mola diphetogo tše di laetša ditlhohlo tše dikgolo, di fana ka matsha a go aga maatlafalo ya ditheo tša go emela bokamoso, ge di ka dirwa ka motlhako wa kagoleswa, dishepetšo tša tlhahlo, le koketšo ya tirišanommogo ya selete”.

Kopano e phethagaditše Lekgotla la Pušo la bo31 ka go dira dikgetho, tšeo di phethagaditšwego ka go kgetha Afrika Borwa ntle le ngangišano go maemo a Motlatšasetulo wa WCO ESA go thoma ka la 1 Julae 2025. Bjale ka Motlatša Modulasetulo, Afrika Borwa e letetšwe go tiišetša dipeakanyo tša pušo le go kaonafatša thekgo ya ofisi ya selete mola etele pele phethagatšo ya merero ya pele ya leano la selete, go akaretša phetošo ya ditšithale, mpshafatšo ya khasetomo, tshepetšo ya ditseno, gammogo le tirišanommogo ya selete. Maikarabelo a oketša khuetšo le maemo

a Afrika Borwa lefaseng ka bophara. Madagascar e kgethilwe bjale ka Motlatša Modulasetulo gomme Kenya bjale ka Leloko la Tlaleletšo go Khomišene ya Pholisi ya WCO.

Go hwetša tshedimošo enngwe, ka kgopelo ikgakaganye le SarsMedia@sars.gov.za.